

**Ketkä liittyvät Kanta-palveluihin
Kanta-liittyjän ohje**

Sisällys

1	<i>Johdanto</i>	1
2	<i>Käsitteet</i>	1
3	<i>Kanta-palveluun liittyjät</i>	2
3.1	Potilastiedon arkistoon liittyjät.....	2
3.2	Sähköiseen reseptiin liittyjät.....	3
4	<i>Julkinen terveydenhuolto</i>	3
4.1	Kansanterveystietokeskuksen mukainen terveyskeskus	3
4.2	Erikoissairaanhoidon mukainen toimija	3
4.3	Erikseen sovittavan aikataulun mukaisesti liittyvät.....	4
5	<i>Yksityinen terveydenhuolto</i>	4
6	<i>Työnantajan oma työterveysasema</i>	4
7	<i>Apteekit</i>	5
8	<i>Sosiaalihuolto</i>	5
8.1	Julkinen sosiaalihuolto	5
8.2	Yksityinen sosiaalihuolto	5
9	<i>Kanta-palveluvälittäjä</i>	5

1 Johdanto

Tässä dokumentissa kuvataan yleisellä tasolla ne tahot, joiden tulee tai jotka voivat liittyä Kanta-palvelujen käyttäjiksi. Yksityiskohtaiset ohjeet ovat luettavissa kanta.fi -sivuilta Kanta-palvelujen käsikirjasta.

Tähän dokumenttiin liittyvät keskeisesti ohjeet *Miten liitytään Kanta-palveluihin* ja *Tekniset liittymismallit Kanta-palveluihin*.

Säädöstausta

Sosiaali- ja terveydenhuollon asiakastietojen sähköisestä käsittelystä on säädetty laissa Laki sosiaali- ja terveydenhuollon asiakastietojen sähköisestä käsittelystä 9.2.2007/159.

Potilastiedon arkistoon tallennettavista tiedoista on säädetty erikseen asetuksella Sosiaali- ja terveysministeriön asetus terveydenhuollon valtakunnallisista tietojärjestelmäpalveluista 165/2012.

Sähköisen lääkemääräyksen käyttöönotosta on säädetty laissa Laki sähköisestä lääkemääräyksestä 2.2.2007/61.

2 Käsitteet

Terveydenhuollon toimintayksikkö

Terveydenhuollon toimintayksikkö on määritelty potilaslaissa (2. § 4. kohta). Laissa määriteltyjä, Kanta-palveluihin liittyviä terveydenhuollon toimintayksiköitä kuvataan tarkemmin tässä dokumentissa.

Palvelujen antaja

Palvelujen antajalla tarkoitetaan tässä dokumentissa julkisen ja yksityisen terveydenhuollon tai sosiaali- ja terveydenhuollon toimintayksikköä, työterveyshuoltopalvelut itse tai toisten työantajien kanssa yhdessä järjestävää työnantajaa sekä itsenäisenä ammatinharjoittajana toimivaa terveydenhuollon ammattihenkilöä.

Palvelujen tuottaja

Palvelujen tuottajalla tarkoitetaan yksityisestä terveydenhuollosta annetussa laissa sellaista yksittäistä henkilöä taikka yhtiötä, osuuskuntaa, yhdistystä tai muuta yhteisöä taikka säätiötä, joka ylläpitää terveydenhuollon palveluja tuottavaa yksikköä (terveydenhuollon toimintayksikkö). Palvelujen tuottajana ei pidetä muuta itsenäistä ammatinharjoittajaa tai työnantajaa, joka järjestää itse työterveyshuoltolaissa (1383/2001) tarkoitettuja työterveyshuoltopalveluita.

Palvelujen tuottajalla tulee olla lupa palvelujen antamiseen. Palvelujen tuottajalla, jolla on useita toimipaikkoja (palveluyksiköitä) eri paikkakunnilla, on yksi lupa, joka kattaa kaikki yksiköt.

Itsenäinen ammatinharjoittaja

Itsenäisellä ammatinharjoittajalla tarkoitetaan sellaista terveydenhuollon ammattihenkilöistä annetun lain 2. §:n 1. momentissa tarkoitettua terveydenhuollon ammattihenkilöä, joka harjoittaa itsenäisesti ammattiaan (toimii elinkeinonharjoittajana). Ennen kuin itsenäinen ammatinharjoittaja voi antaa yksityisestä terveydenhuollosta annetussa laissa tarkoitettuja terveyden- ja sairaanhoidon palveluja, hänen tulee tehdä kirjallinen ilmoitus toiminnasta aluehallintovirastolle.

Liittyjä

Liittyjällä tarkoitetaan sosiaali- ja terveydenhuollon asiakastietojen sähköisestä käsittelystä annetussa laissa määriteltyä sosiaali- ja/tai terveydenhuollon toimintayksikköä tai itsenäistä ammatinharjoittajaa, joka vastaa potilasrekisterin ja lokirekisterin teknisestä ylläpidosta. Liittyjä vastaa käytettävistä potilastietojärjestelmistä ja niiden vaatimuksenmukaisuudesta sekä tekee Kelan Kanta-palveluihin liittymishakemuksen ja sitoumuksen. Myös pääapteekki ja Kanta-palveluvälittäjä voi toimia liittyjän roolissa.

Vuokralainen

Vuokralaisella tarkoitetaan terveydenhuollon toimintayksikköä tai itsenäistä ammatinharjoittajaa, joka käyttää liittyjän tietojärjestelmää. Vuokralainen ei tee omaa liittymishakemusta ja sitoumusta, vaan liittyjän ja vuokralaisen välillä tulee olla Kanta-sopimusmallin mukainen keskinäinen sopimus. Lain 179/2007 15§:ssä määräämä velvoite liittyä valtakunnallisten tietojärjestelmäpalvelujen käyttäjäksi mahdollistuu myös vuokralaisena toimimisen kautta.

Vuokralaisella voidaan tässä yhteydessä tarkoittaa myös toimintayksikköä, joka ei varsinaisesti toimi liittyjän tiloissa, mutta käyttää liittyjän tietojärjestelmän kautta Kanta-palveluja osana konsernia tai franchising-sopimukseen perustuen.

Kanta-palveluvälittäjä

Kanta-palveluvälittäjällä tarkoitetaan tietojärjestelmäpalvelun tuottajaa, joka tarjoaa käyttöliittymäpalvelua lääkäreille ja hammaslääkäreille, jotka eivät sähköistä lääkemääräystä laatiesaan toimi itsenäisenä ammatinharjoittajana tai terveydenhuollon toimintayksikön palveluksessa. Kanta-palveluvälittäjä toimii tarjoamansa palvelun välittäjänä (hankkii palvelinvarmenteen ja tarjoaa liityntäpisteen).

3 Kanta-palveluun liittyjät

3.1 Potilastiedon arkistoon liittyjät

Potilastietojen tallentaminen valtakunnalliseen potilastietoarkistoon edellyttää liittymistä Kelan ylläpitämän Potilastiedon arkisto -palvelun käyttäjäksi. Liittymisvelvoite koskee julkisia terveydenhuollon palvelujen antajia ja yksityisiä terveydenhuollon palvelujen antajia, joiden potilasasiakirjojen pitkäaikaissäilytys toteutetaan sähköisesti.

Liittymisvelvoite ei koske niitä yksityisiä palvelujen antajia, jotka toteuttavat potilasasiakirjojen pitkäaikaissäilytyksen paperiarkistossa tai muussa arkistolaitoksen hyväksymässä sähköisessä muodossa.

Liittyttäessä Potilastiedon arkistoon tulee ottaa huomioon seuraavat periaatteet:

- Yhtä SOTE-organisaatiorekisterissä terveydenhuollon toimintayksiköksi merkittyä palvelujen antajaa kohden voi olla vain yksi rekisterinpitäjä.
- Kahdella Potilastiedon arkistoon liittyvällä julkisen terveydenhuollon toimintayksiköllä voi olla sama Y-tunnus.

3.2 Sähköiseen reseptiin liittyjät

Sähköisen reseptin käyttöönotto edellyttää liittymistä Kelan ylläpitämän eResepti-palvelun käyttäjäksi. Liittyjiä ovat:

- julkisen ja yksityisen terveydenhuollon toimintayksiköt sekä sosiaalihuollon toimintayksiköt, joissa kirjoitetaan reseptejä
- itsenäisinä ammatinharjoittajina toimivat lääkärit ja hammaslääkärit
- pääapteekit
- Kanta-palveluvälittäjät.

4 Julkinen terveydenhuolto

Kanta-palveluihin liittyviä terveydenhuollon julkisia toimintayksiköitä ovat seuraavaksi kuvatut kokonaisuudet.

4.1 Kansanterveislain mukainen terveyskeskus

Kansanterveislain mukainen terveyskeskus voi olla yhden kunnan omaan organisaatioon kuuluva terveyskeskus, kuntayhtymän terveyskeskus tai useamman kunnan muodostaman yhteistoiminta-alueen terveyskeskus, esimerkiksi isäntäkunnan terveyskeskus.

Isäntäkunnan ja kuntayhtymän terveyskeskukset huolehtivat useamman kunnan terveyskeskustoiminnasta, jolloin liittyjän mukana tulee usean kunnan alueella toimivia palvelupisteitä. Tällöin liittyjätahona voi olla terveydenhuollon ja sosiaalitoimen palveluja tuottava liikelaitos-kuntayhtymä.

Kunnilla, kuntayhtymillä ja isäntäkunnilla voi olla liikelaitoksia, jotka tuottavat terveydenhuollon palveluja. Kunnallinen liikelaitos, joka on osa kunnan tai kuntayhtymän organisaatiota, liittyy kunnan tai kuntayhtymän terveyskeskuksen mukana. Vastaavaa periaatetta sovelletaan myös silloin, kun kunta on kansanterveislain 6. §:n perusteella jakanut sen vastuulle kuuluvat terveyspalvelut usean hallintokunnan tehtäväksi. Tällöinkin kunnan järjestämät terveyspalvelut liittyvät Kanta-palveluihin yhtenä kokonaisuutena.

Kansanterveislain mukaisia palveluja tuottava kunnallinen liikelaitos, jolla on oma Y-tunnus ja joka siten on itsenäinen organisaatio, liittyy kuitenkin Kanta-palveluihin erikseen. Kuntalain perusteella kunnat ja kuntayhtymät voivat perustaa palvelutuotantoa varten myös liikelaitoskuntayhtymän, joka on itsenäinen organisaatio.

Laki kunta- ja palvelurakenteen uudistamisesta (puitelaki 169/2007) edellyttää kuntien palvelurakenteen muuttamista siten, että perusterveydenhuollosta ja siihen kiinteästi liittyvistä sosiaalihuollon tehtävistä huolehditaan toiminnallisena kokonaisuutena. Puitelain perusteella on perustettu kuntayhtymiä, jotka tuottavat sekä terveydenhuollon että sosiaalitoimen palveluja.

4.2 Erikoissairaanhoitolain mukainen toimija

Erikoissairaanhoitolain mukainen sairaala ja siitä erillään oleva sairaanhoidon toimintayksikkö sekä sairaanhoitopiirin kuntayhtymän päättämä muu hoitovastuussa oleva kokonaisuus on velvollinen liittymään Kanta-palvelujen käyttäjäksi. Erikoissairaanhoitolain mukainen liittyjä voi olla sairaanhoitopiiri, jonka liittyessä mukana tulevat sairaanhoitopiirin hallinnoimat yksiköt tai sosiaali- ja terveydenhuollon palveluista vastaava kuntayhtymä.

Sairaanhoitopiirillä voi olla liikelaitoksia, jotka tuottavat terveydenhuollon palveluja. Kunnallinen liikelaitos, joka on osa sairaanhoitopiirin organisaatiota, voi liittyä Kanta-palveluihin sairaanhoitopiirin mukana.

Jos liikelaitos toimii itsenäisenä siten, että sillä on oma Y-tunnus, se liittyy erikseen. Mikäli esim. sairaanhoitopiirin liikelaitoksen ja sairaanhoitopiirin rekisterit halutaan pitää erillään, on kumpikin organisaatio vietävä SOTE-organisaatiorekisteriin terveydenhuollon toimintayksikkönä ja merkittävä omina rekisterinpitäjänä Rekisterinpitäjärekisteriin.

Ahvenanmaalla Ålands hälso- och sjukvård vastaa perusterveydenhuollosta ja erikoissairaanhoidosta.

On myös mahdollista tuottaa usean kunnan perus- ja erikoissairaanhoidon palvelut sekä sosiaalihuollon palvelut yhdessä kuntayhtymässä. Tällainen on esim. Etelä-Karjalan sosiaali- ja terveystyöpiiri.

4.3 Erikseen sovittavan aikataulun mukaisesti liittyvät

Erikseen sovittavan aikataulun mukaisesti liittyvät seuraavat julkisen terveydenhuollon toimijat:

- erityiskoulut
- puolustusvoimien terveydenhuolto
- sairaala-apteekit
- Työterveyslaitos
- valtion koulukodit
- valtion mielisairaalat
- Vankiterveydenhuollon yksikkö.

5 Yksityinen terveydenhuolto

Yksityisiä terveydenhuollon Kanta-palveluihin liittyjiä ovat terveydenhuollon toimintayksiköt ja itsenäiset ammatinharjoittajat.

Kanta-palveluja voivat käyttää varsinaisen liittyjän lisäksi myös useampi vuokralainen, esimerkiksi samoissa tiloissa toimivat ja samaa potilastietojärjestelmää käyttävät itsenäiset ammatinharjoittajat, muut terveydenhuollon toimintayksiköt ja/tai toisen toimintayksikön palveluyksiköt. Vuokralaiset eivät tee liittymishakemusta ja sitoumusta, mutta tällainen ns. yhteisliittymismalli edellyttää aina Kanta-palvelusopimuksen mukaista sopimusta liittyjän ja vuokralaisen välillä.

6 Työnantajan oma työterveysasema

Työnantaja voi järjestää työterveyshuoltolain edellyttämät työterveyshuoltopalvelut työntekijöilleen työnantajan omalla työterveysasemalla tai yhteistyössä toisten työnantajien kanssa ylläpitämällään työterveysasemalla. Työnantajien omia työterveysasemia on sekä yksityisillä että julkisen sektorin työnantajilla.

Yksityisen työnantajan oma tai muiden työnantajien kanssa yhteinen työterveysasema ei kuulu nykyisen yksityisestä terveydenhuollosta annetun lain piiriin eikä siten tarvitse yksityisen terveydenhuollon lupaa, jos se ei myy palveluja muille yrityksille. Jos lupaa ei ole, asemaa ei myöskään ole rekisteröity Valviran yksityisten palvelujen antajien rekisteriin. Tällainen työnantaja on kuitenkin velvollinen liittymään sähköiseen reseptiin ja Potilastiedon arkistoon.

Jos työnantaja on järjestänyt oman henkilökunnan työterveyshuollon työnantajan omistamalla tai usean työnantajan yhteisesti omistamalla työterveysasemalla, jolle ei ole haettu yksityisen terveydenhuollon lupaa, työnantaja liittyy Kanta-palveluihin erillisenä toimintayksikkönä.

Samoin menetellään myös silloin, kun kunnan tai muun kunnallisen organisaation oman henkilökunnan työterveyshuolto on järjestetty erillään kunnan terveyskeskuksen toiminnasta.

7 Apteekit

Liittyjä on Fimean perustama pääapteekki. Sivuapteekit liittyvät pääapteekin mukana. Apteekista vastaa apteekkari, jolla voi lisäksi olla samanaikaisesti hallussaan sivuapteekkeja, sekä siirtymävaiheessa toinen apteekki ja sen sivuapteekkeja.

8 Sosiaalihuolto

Sosiaalihuollon palveluntuottajan tulee liittyä sähköiseen reseptiin, jos sen palveluissa kirjoitetaan lääkemääräyksiä.

8.1 Julkinen sosiaalihuolto

Julkisen sosiaalihuollon liittyjä voi olla yhden kunnan omaan organisaatioon kuuluva sosiaalihuollon toimintayksikkö. Sama toimintayksikkö voi toimia sekä sosiaalihuollon että terveydenhuollon toimintayksikkönä, jolloin liittyminen Kanta-palveluun tehdään yhdellä hakemuksella. Liittyjä voi olla myös sosiaalihuollon kuntayhtymä, kuten erityishuoltopiiri.

8.2 Yksityinen sosiaalihuolto

Yksityisistä sosiaalipalveluista annetussa laissa palveluntuottajalla tarkoitetaan sellaista yksittäistä henkilöä taikka yhtiötä tai muuta yhteisöä taikka säätiötä taikka julkisyhteisön perustamaa liikeyritystä, joka ylläpitää sosiaalihuollon palveluja tuottavaa yksikköä (sosiaalihuollon toimintayksikkö).

Liittymismallia tarkennetaan myöhemmin.

9 Kanta-palveluvälittäjä

Kanta-palveluvälittäjä, joka tarjoaa käyttöliittymäpalvelua lääkäreille ja hammaslääkäreille yksityiskäyttöön, liittyy eResepti-palveluun.

Yksityiskäytössä lääkemääräystä laatiessaan lääkäri tai hammaslääkäri ei toimi terveydenhuollon toimintayksikössä tai yksityisten palvelujen antajien rekisteriin (Valveri) merkittynä itsenäisenä ammatinharjoittajana.